

**ՀԱՆԳԻՍՏ
ԱՐՀԻ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԵՊՍ. ԴԵՐՋԱԿԵԱՆԻ
ՆԱԽԿԻՆ ԱԲԲԱՀԱՅՐ
ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԶԱՐԺ
ԱՄՆԵՐՈՒ ԵՒ ԳԱՆԱՏԱՅԻ
(1924-2002)**

Յաճախ եւ գրեթէ միշտ անսպասելի է մահը, նոյնիսկ անողոք
ու մաշեցուցիչ հիւանդութեան մը պարագային:

Սակայն այս անգամ, բառին սեղմ իմաստով, անակնկալ եւ ող-
բերգակ իրողութեան մը բօթը՝ արկածին, որ կ'անշնչացնէր կեան-
քը անձի մը, որ խաղաղ քայլերով աւարտելէ ետք երեկոյեան իր ա-
ռօրեայ պտոյտը, կը վերադառնար տուն... Հոգեկան փլուզումի մէջ
սուզեց բոլորս:

Յուզումը լլկիչ կսկիծ դարձաւ մէջս, երբ հիւանդանոցի շտապ-
օգնութեան բաժնի սենեակին մէջ, ուր փոխադրուած էր մարմինը

արկածէն անմիջապէս ետք, տեսայ անկենդան մարմինը անոր՝ որ երեկոյեան այդ ժամուն, ամէն օր, կը սպասէր իմ վերադարձիս, խօսելու համար հետո օրուան պատահարներու մասին, պարզելու ինծի իր տեսակէտները, որոնք միշտ թէ՛ հետաքրքրական էին եւ թէ՛ զուարճալի: Հիմա անշարժ, աչքերը փակ, շրթները պրկուած, անխօս արտայայտութիւնը պիտի ըլլար կեանքի առեղծուածին եւ վաղանցով աշխարհի ունայնութեան, եթէ հանգուցեալը իր կենցաղով եւ կեանքի ընթացքին կատարած իր ընտրութիւններով ճոխացուցած եւ իմաստնաւորած չըլլար նոյն այդ կեանքը, ենթարկելով զայն ամբողջապէս Աստուծոյ ծառայութեան, ընծայելով իր ազգի զաւակներուն՝ պտուղը իր գոհաբործումին, իբրեւ նուիրական առաքելութիւն, որով կը համեմուէր իր կեանքը եւ կը դառնար իրաւ «Ժամանակ ապաշխարելոյ եւ գործելոյ զբարիս»:

Այդ անձը Հայր Յովհաննէս Եպիսկոպոս Դերձակեանն էր, Մխիթարեան Միաբանութեան անխոնջ ու նուիրեալ կրօնաւոր վարդապետը որ, աւարտելէ ետք կրթադաստիարակչական իր առաքելական գործունէութիւնը, եւ կարճ տեսողութիւն ունեցող Մխիթարեան Միաբանութեան Ընդհանուր Աբբայի նուիրական պաշտօնը, ինչպէս նաեւ ասոր յաջորդող վերջին տարիներու Հովուական իր ծառայութիւնը Հայ Կաթողիկէ նուիրապետութեան ներս, իբր առաջնորդ ԱՄՆ-երու եւ Գանատայի Հայ Կաթողիկէ Համայնքին, ուր բոլորելէ ետք կեանքին եօթանասուն եւ հինգ տարիները, հրաժարած էր, համաձայն Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ կանոնադրութեան, հովուական եւ Առաջնորդական իր պաշտօնէն, եկած էր Պոսթոն, Պելմոնթի Սուրբ Խաչ կաթողիկէ հայոց եկեղեցւոյ վարդապետանոցին մէջ անցընելու իր կեանքին մնացեալ տարիները:

Եթէ ոմանց համար կեանքը անակնկալ եւ կոյր պատահարներու յաջորդականութիւն մըն է եւ որով զուրկ նպատակէ ու իմաստէ, մեզի քրիստոնեաներու համար կեանքը իր մէջ կը կրէ Աստուծոյ ժպիտը, որով գեղեցկացած՝ տիեզերքը կը դառնայ ցոլացումը աստուածային իմաստութեան եւ որուն կը դառնայ գիտակից՝ լոկ մարդը, որ իր լրումը, իբր սեփական կոչում, կը գտնէ ու կը տեսնէ մարդացած Քրիստոսի խորհուրդին մէջ, եւ կ'ըմբռնէ իր կեանքը նիւթէն ու ժամանակաւորէն անդին, յաւիտենականութեան առաջնորդող եւ հոգեկան սլացք տուող աստուածային իմաստութեան մէջ: Այն տուն կեանքը իր տիեզերական ներդաշնակութեամբ կը դառնայ մնայուն երկունք, ուր յարատեւօրէն կը բացայայտուի իմաստութիւնը

ստեղծագործ Աստուծոյ, եւ ուր հաւատացեալը յուսալից կ'աղօթէ. «ցոյց ինձ ճանապարհ՝ յոր գանցից, զի առ քեզ Տէր համբարձի զանձն իմ»:

Հայր Յովհաննէս եպս. Դերձակեան իր Մխիթարեան կրօնաւորի կոչումով եւ քահանայական ձեռնադրութեամբ քալեց Աստուծոյ առաջնորդած ճամբաներէն եւ տուաւ յատուկ ու եզական դրոշմ իր կեանքին: 1951-ին, իր քահանայական ձեռնադրութենէն անմիջապէս ետք, ան նուիրուեցաւ կրթական ու դաստիարակչական բժախնդիր աշխատանքին: Առաքելական կեանքին առաջին շրջանը, չուրջ 22 տարիներ, անցուց Միջին Արեւելք. նախ Աղեքսանդրիա եւ ապա յատկապէս Հայէպ եղաւ իր կրթա-դաստիարակչական գործունէութեան գլխաւոր դաշտավայրը: 1970-ին կ'անուանուի Տեսուչ Վենետիկի Մուրատ Ռափայէլեան Վարժարանի. մեծ էր անշուշտ տարբերութիւնը, Միջին Արեւելքէն ետք Եւրոպայի սրտին բացուող այդ վարժարանը որ, նոր մարտահրաւէրներու դիմաց կը դնէր գինքը. սակայն ուսումնական ընդարձակ ծանօթութիւններով հմտացած եւ պատրաստուած իր կրթական թէ՛ գիտնական եւ թէ՛ փորձառական պաշարով, յաջողեցաւ իսկոյն գրաւել սիրտը աշակերտութեան եւ գիշերօթիկ այդ պատմական անցեալ ու վարկ ունեցող վարժարանը, ուր, նոյն տարիներուն ութը զանազան երկիրներէ հաւաքուած հայորդիներ կ'ուսանէին, շարունակեց իր ընթացքը, նոր ժամանակներու առաջարկած կրթա-դաստիարակչական պահանջներուն ընդառաջելով, գիտակից ու հաւասարակշիռ միջոցառումներով: Խստապահանջ ու կարգապահութեան դրական արդիւնքներուն հետամուտ՝ Հայր Յովհաննէս վարդապետը կրցաւ ազդել իր աշակերտներուն վրայ եւ ընդունիլ անոնցմէ որովհետեւ արդարամիտ էր, եւ հակառակ տեսչական իր հեղինակութեան, գիտէր խոնարհաբար խօսիլ անոնց եւ զգացնել անոնց հայրական սէր եւ գութ:

1976-ին Մխիթարեան Միաբանութեան ընդհանուր ժողովին իրեն կը վստահուի ընդհանուր Մատակարարութեան, յատկապէս այդ տարիներու դժուարին ու հանգուցաւոր պաշտօնը, այդ հաստատ համոզումով որ լոկ Հայր Յովհաննէսի նման անձ մը, գործառնութիւններու վարժ եւ հարցերը յարատեւօրէն հետապնդող մինչեւ վերջնական լուծումը անոնց, ի գին անձնական ամէն զոհողութիւններու, կրնար յստակել մատակարարական կնճռոտ կացութիւնը որուն դիմաց ինքզինք կը գտնէր Վենետիկի Միաբանութիւնը: Արդարեւ, երկու տարի ետք, զիջելով Վատիկանի Արեւելեան Եկեղեցիներու Ժո-

ղովի առաջարկին, սիրայօթար ու խոնարհաբար կը հրաժարէր իր ընդհանուր մատակարարի պաշտօնէն:

1978-ին ընդառաջելով Վարչութեան փափաքին կը մեկնի դարձեալ Հալէպ զբաղելու նոյն վարժարանի տեսչական ու մատակարարական հարցերով: 1980-ին, Փարիզի Սամուէլ Մուրատեան Վարժարանի Տեսուչ, Հայր Սերոբէ Վրդ. Ագլեանի անակնկալ մահով, Հայր Յովհաննէս վարդապետ կ'անուանուի Տեսուչ նոյն վարժարանին ուր կը պաշտօնավարէ մինչեւ 1982: Հազիւ հոն հասած, ինքզինք կը գըտնէ առկա մնացած կարեւոր ծրագրի մը դիմաց: Արդարեւ, Վարժարանի ուսումնապետութիւնը վերջին տարիներուն անհրաժեշտ նկատած էր մանկապարտէզի մը կարիքը եւ ձեռնարկած ծրագրային աշխատանքներուն. սակայն, նոյն տարիներու Տեսուչը, Հ. Սերոբէ Վրդ. Ագլեանը, վաղահաս գտնելով այդ ծրագիրը, կը յետաձգէր անորոշ ժամանակով անոր գործադրումը: Հ. Յովհաննէսի ժամանումով եւ իր հեռատեսութեամբ ծրագիրը իսկոյն կը ստանայ իր վաւերացումը եւ 1982-3 ուսումնական տարւոյն ընթացքին կը կատարուի պաշտօնական բացումը Փարիզի առաջին մանկապարտէզին, Սելրի Սամուէլ Մուրատեան Միւլթարեան Վարժարանի կառոյցէն ներս, Նուարդ Կիւլպէնկեան բարերարուհիին անունով, ձեռամբ եւ օրհնութեամբ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Վազգէն Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Վեհափառ Հայրապետին: Մինչ այդ, սակայն, 1982-ին Միւլթարեան Միաբանութեան ընդհանուր ժողովին, Հ. Յովհաննէս Վրդ. կ'ընտրուէր ընդհանուր Աբբա՛հայր Միւլթարեան Միաբանութեան, եւ այդ բարձր ու նուիրական հանգամանքով կը մասնակցէր այս անգամ, Սամուէլ Մուրատեան Վարժարանի Մանկապարտէզի բացման հանդիսաւոր արարողութեան:

Նորընտիր Աբբա՛հայրը, միաբանական աւելի ընդարձակ ու ծանր պատասխանատուութիւններու եւ նորանոր մարտահրաւէրներու դիմաց կը գտնէր ինքզինք: Այո, թէեւ ծանր էր պատասխանատու եւ յատուկ կշիռ ու վարկ կրող պաշտօնը դրուած իր ուսերուն, սակայն միաբանասէր վարդապետը իր հետաքրքիր ու պրպտող նկարագրով, յարատեւօրէն հետեւած էր ու վերլուծած միաբանական կեանքի անցուղարձերը եւ իր մտքին մէջ որոնած անոնց կարելի լուծումները: Ասոր համար համարձակ քայլերով դիմագրաւեց Աբբայութեան պաշտօնի առաջին քայլերը, համարձակութիւն մը որ կու գար հարցերու բաւարար ծանօթութենէն, եւ զանոնք գերազանցելու վճռականութենէն: Նոյնքան համարձակ էին իր առաջարկները եկեղեցական եւ աշխարհական պատասխանատու մարմիններուն

եւ պահանջող՝ տնտեսական տագնապի լուծումին առաջնորդող ան-
միջական միջոցառումներուն: Նոյնպէս, միաբանական ծիրէն ներս
ընդարձակ էին բարեփոխումներու իր ծրագիրները որոնք կը հա-
յէին թէ՛ վանական ներքին կեանքին (օրակարգային, աղօթքի եւ գրա-
կան աշխատանքի յատկացուած ժամերու վերատեսուում եւ օրուան կա-
րիքներու համաձայն անոնց կարգաւորումը...) եւ թէ՛ միաբանական
արտաքին առաքելական կեանքին (յատկապէս կրթա-դաստիարակչա-
կան գործունէութեան որ, նկատի ունենալով սփիւռքահայութեան վի-
ճակի նոր պայմանները, կարօտ էր վերամշակումի եւ համապատաս-
խան առկայ պահանջներուն ի նպաստ հնարել նոր առաքելական կա-
ռոյցներ): Սակայն, ինչպէս պատմութիւնը ցոյց կու տայ, ոյժով հո-
սանքները վախազդեցիկ եղած են միշտ եւ անոնց դիմաց կանգնած
են պատնէշներ:

Հ. Յովհաննէս դարձեալ եւ խոնարհաբար ընդառաջելով միա-
բանակիցներու եւ եկեղեցական իշխանութեան թելադրանքներուն
1984-ին կը հրաժարէր Աբբայութեան իր պաշտօնէն եւ կ'առա-
քուէր իր փափաքով ԱՄՆ-եր, հետապնդելու կրթական նոր հորի-
զոններ, դպրոցական կառուցումի հեռանկարով, ամբողջապէս համո-
զուած՝ թէ հայ պատանիի դաստիարակութիւնը առաջին, էական ու
հիմնական, իրագործելի համայնատարած մտահոգութիւնն ու աշ-
խատանքը պէտք է ըլլայ, հայ գոյութեան մշտապէս զարգացումին
ծառայող, ամէն հայ հաստատութեան: Երկու տարիներ, աստանդա-
կան շրջելէ ետք Գանատայի ու ԱՄՆ-երու ափերը, որու ընթացքին
յաջողած է մշակել կարեւոր ու խոստմնալից յարաբերութիւններ
տնտեսապէս ազդեցիկ բարերարներու հետ, որոնք, համաձայն Հ. Յով-
հաննէսի յաճախակի հաւաստումներուն, պատրաստ էին սատարել,
ընդարձակ եւ շօշափելի նպաստներով, Միխիթարեան Վարժարանի մը
կառուցումին՝ ԱՄՆ-երու մէջ:

1986-ին, այս անգամ տեղւոյն վրայ հայ կաթողիկէ համայնքի
Առաջնորդ Եկզարք Գերապ. Ներսէս Սէթեանի հրաւերին ընդառա-
ջելով, կը ստանձնէ Նիւ Եորքի Հայ Կաթողիկէ Առաջնորդարանի
Աթոռանիստ Եկեղեցւոյ Վերատեսչութիւնը եւ ապա յաջողաբար
1989-ին կ'անուանուի Տեղապահ եւ հուսկ Դիւանապետ նոյն Եկ-
զարքութեան՝ 1990-ին:

Իրարու յաջորդող այս պատասխանատու պաշտօններն ու զբա-
ղանքները պատճառ եղան որ ան լքէր իր սրտին այնքան խօսող դըպ-
րոցական հաստատութեան մը ծրագիրը եւ նուիրուէր հովուական իր

նոր առաքելութեան որ իր լրումը պիտի գտնէր 6 Յունուար 1995-ին երբ Նորին Սրբութիւն Յովհաննէս Պօղոս Բ. Սրբազան Քահանայապետը զինք անուանեց ԱՄՆ եւ Գանատայի Հայ կաթողիկէ համայնքի Առաջնորդ Եկզարք, եւ նոյն տարւոյն Ապրիլ 29ին ձեռամբ Յովհաննէս Պետրոս ԺԸ. Գասպարեան Կաթողիկոս-Պատրիարքին, օժանդակութեամբ նախկին Եկզարք Ներսէս Եպիսկոպոս Սէթեանի եւ Ֆրանսիայի Հայ Կաթողիկէ համայնքին Առաջնորդ Եպարքոս Գրիգոր Կապրոյեանի, կ' օծուէր եպիսկոպոս (տիտղոսաւոր եպս. Տրապիզոնի հայոց) Կլէնտէյլի (Գալիֆորնիայի) «Հոլի Ֆամիլի» ամբերիկեան եկեղեցւոյ մէջ: Առաջնորդական այս շրջանին, առանձին վարեց թէ՛ Նիւ Եորքի եւ չրջակայքի հայ կաթողիկէներու հովուական անմիջական հոգը, թէ՛ հետեւեցաւ Առաջնորդարանի եւ ԱՄՆ-երու եւ Գանատայի փերուռ տարածուող ժողովրդապետական առաքելութիւններուն, բայց յատկապէս զբաղեցաւ իր Աթոռանիստ Եկեղեցւոյ շինուածքի ներքին մասերու, վերանորոգումի դժուարին աշխատանքով, առաստաղէն սկսեալ մինչեւ կամարակապ սիւներու ոտքերը, չորջապատն ու խորանները: Զունենալով օգնական վարդապետ մը, յաճախ սրտի ցաւով կ'արտայայտուէր, թէ չէր յաջողեր հովուական իր այցելութիւնները կանոնաւոր կերպով կատարել, բայց կ'աւելցնէր թէ ինք վստահ էր որ իր վարդապետները առաքելական նուիրումով կ'աշխատին եւ այդ պակասը անոնք գիտէին լաւագոյն կերպով ամբողջացնել:

Ինչպէս ամէն Առաջնորդ, ինքն ալ ունեցաւ հովուական ու առաջնորդական իր դժուարութիւնները. կը փորձէր հասկցուիլ, համոզուած իր տեսակէտներուն. եւ այս ընթացքով երբեմն եղաւ նաեւ խիստ, աւելի կշիռ տալով օրէնքի հնազանդութեան, (առաքինութիւն մը որ ինք գործադրած էր, քանի մը առիթներով, հերոսական աստիճանի հպող հաւատարմութեամբ եւ անձնուրացութեամբ) փոխանակ սիրալիր ու փոխադարձ հասկացողութեան առաջարկած վարուելակերպին: Արդարեւ երկընտրանքի դիմաց, տուեալ դժուար կապակցութեան մը լուծումի մտահոգութեամբ, այս կամ այն կողմի ի նպաստ, վճռական թեքումով եւ համոզումով առնուած որոշումով է որ մարդիկ կը զանազանուին իրարմէ եւ կը յատկանշուին անոնց գործերը տալով յատուկ դրոշմ անոնց գործելու եղանակին ու կեանքին:

3 Յունուար, 1999-ին Յովհաննէս Եպիսկոպոս Դերձակեանը կը բոլորէր իր 75 տարիները, եւ համաձայն Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ կա-

նոնագրութեան, 4 Յունուարին իր հրաժարականը ներկայացուց Սըրբազանը Քահանայապետին: Նոյն տարւոյն Ապրիլ 30-ին, ԱՄՆ-երու Քահանայապետական նուիրակ Գերպօ. Գաբրիէլ Մոնթալվօ առանձին նամակով կը հաղորդէր Դերձակեան Եպիսկոպոսին թէ Սըբազան Քահանայապետը ընդունած էր հրաժարականը. սակայն, կը յիշեցնէր թէ ան պիտի չարունակէր իր Առաջնորդութեան պաշտօնը մինչեւ նոյն պաշտօնին վրայ իրեն յաջորդող եպիսկոպոսի անուանումն ու ժամանումը:

2001 Յունուար ամսոյն Արհի. Գերպօ. Մանուէլ Պաթաքեան կը ստանձնէր ԱՄՆ եւ Գանատայի եկեղեցութեան պաշտօնը, եւ նոյն տարւոյն Օգոստոս ամսոյն Դերձակեան Գերապայծառը բոլորովին ձգելով Նիւ Եորքը կու գար Պոսթն, Պելմոնթի Սուրբ Խաչ Եկեղեցւոյ վարդապետանոցին մէջ անցընելու կեանքին մնացեալ օրերը:

Խաղաղ օրեր եղան անոնք տարիներու հեւասպառ առաքելական ու նուիրեալ եկեղեցականին համար որ, իրեն վստահուած զանազանեալ պաշտօններով գիտցաւ հաւատարմօրէն ծառայել Աստուծոյ եւ իր ազգին, լիովին ազարացնելով Մխիթարեան կրթա-դաստիարակչական, միաբանական պատասխանատու պաշտօններով եւ հուսկ հովուական ընդարձակ գործունէութեամբ:

Որքան խաղաղ էր իր անմիջական շրջանակը, նոյնքան Զերմ էր նաեւ Սուրբ Խաչ Եկեղեցւոյ հաւատացեալ ժողովուրդին ցուցաբերած սէրն ու գուրգուրանքը հանդէպ ալեւոր, իրենց հիւր, այս հոգեւորականին որ կը հետաքրքրուէր ամէնքով, բարի ու միամիտ իր հարցումներով, եւ որուն անձնուէր ու սիրայօժար կը ծառայէին, եւ յատկապէս ոմանք զանազանուելով ուրիշներէն կը հոգային անոր առօրեայ բոլոր պէտքերը: Ինքը սակայն, լուսահոգի Դերձակեան Եպիսկոպոսը, թէեւ խաղաղ արտաքսապէս եւ հաղորդական ժպիտով, կ'եռար ներքսապէս... անցեալը երբեք ծրարուած ու մէկդի լքուած չէր. բաց հարցեր կային որոնք կը հարուածէին մնայուն կերպով անոր յիշողութեան դռները եւ կը վրդովէին գինք. ժխտական հետեւանք յառաջանող փոխգիշումներու մարդը չէր եղած, ասոր համար զգաց եւ ապրեցաւ անհասկցուածի հոգեվիճակին դառնութիւնը առանց սակայն զայն դրսեւորելու քննադատական հոգիով հանրութեան: Ըսի իր մօտ հնազանդութիւնը չօլափեց հերոսական իր գործադրումը եւ մինչեւ վերջ ունէր այդ համոզումը թէ օր մը անոր բարի պտուղը քաղողներ պիտի ըլլան:

Հսկում, Տաճ Կարգ, Եկեղեցւոյ Կարգ

Ուրբաթ Փետրուար 1, 2002, առաւօտեան ժամը տասին, հանգուցեալին մարմինը մեռելատունէն փոխադրուեցաւ Պելմոնթի Սուրբ Խաչ Եկեղեցին ուր բաց դադաղով եւ եպիսկոպոսական լրիւ զգեստներով մնաց մինչեւ յաջորդ օրը: Ամբողջ օրը նուիրականացաւ հրակումի եւ աղօթքի հոգիով հոն ժամանող եկեղեցականներու եւ աշխարհականներու իրարու յաջորդող խմբակին մնայուն ներկայութեամբ: Երեկոյեան ժամը 6:30-ին առաջնողութեամբ Արհի. Գերպծ. Մանուէլ Եպիսկոպոս Պաթաքեանի, Առաքելական Եկզարկ ԱՄՆ-երու եւ Գանատայի կաթողիկէ Հայոց, տեղի ունեցաւ Տաճ Կարգի արարողութիւնը մասնակցութեամբ Պոսթոնի Առաքելական եկեղեցիներու եւ Հայ Աւետարանական եկեղեցւոյ հովիւներուն ինչպէս նաեւ Պոսթոնի Արքեպիսկոպոս Ծիրանաւոր Պըրնըրտ Ֆրանսիզ Լօ-ի եւ հաւատացեալներու:

Յաջորդ օրը, առաւօտեան ժամը 10:30-ին հոգեհանգստեան հանդիսաւոր Սուրբ Պատարագ մատուցանեց Արհի. Գերպծ. Մանուէլ Պաթաքեան եւ իր քարոզին մէջ հիւսեց բարեմասնութիւնները հանգուցեալ Դերձակեան Եպիսկոպոսի առաքելական կեանքին իբրեւ անբասիր կրօնաւոր, Հաւատարիմ հովիւ Սուրբ Եկեղեցւոյ եւ անվերապահ նուիրեալ Հայ ազգի ծառայութեան: Սուրբ Պատարագի ծիսակատարութեան ընթացքին կատարուեցաւ նաեւ եպիսկոպոսական թաղումի Եկեղեցւոյ Կարգը: Հոգեհանգստեան այդ հոգեհունչ արարողութեան իրենց մասնակցութիւնը բերին ԱՄՆերու Արեւելեան թեմերու Հայ Առաքելական Եկեղեցւոյ կողմէ Արժանապատիւ Տէր Առաքել քհնյ. Ալճալեան, որ կը ներկայացնէր Բարեխնամ Տ. Խաթակ Արքեպսկ. Պարսամեան, (Սուրբ Էջմիածնի Ամենայն Հայոց կաթողիկոսութենէն), Տէր Անդրանիկ քհնյ. Պալճեան եւ Հոգեչնորհ Տ. Եղիշէ Ծ. Վրդ. Մանճիկեան կը ներկայացնէին Բարեխնամ Տ. Օշական Արքեպսկ. Չոլոյեան Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութենէն, Պ. Հայ Աւետարանական եկեղեցիէն ներկայ էին Պատուելի Սամ Ակուլեան եւ Պերնարտ Կուկուզեան:

Գերպծ. Ուոլթըր Եպիսկոպոս Էտիվին, որ կը ներկայացնէր Պոսթոնի Ծիրանաւոր Պըրնըրտ Արքեպիսկոպոս Լօ-ն, Գրպծ. Ժողեֆ Եունան Առաջնորդ ԱՄՆ եւ Գանատայի Ասորի կաթողիկէներու, Գրպծ. Անտրու Եպիսկոպոս Փաթաքի, Նիու Ճըրզիի բիւզանդական կաթողիկէ Եկեղեցւոյ էփարխ, նոյն եկեղեցիէն Գերլ. Էտուըրտ Քա-

քաթի, ինչպէս նաեւ Գերյ. Բօճըր Պրատի Թեմական փոխանորդ Մի-
րանաւոր Լօ-ի եւ Հովիւ սէյնդ Լուք եկեղեցւոյ:

Քահանայաթաղի Կարգը, Սուրբ Ղազար Մենաստանին մէջ

Հանգուցեալ Դերձակեան Գերապայծառի մարմինը 20 Փետ-
րուարին Պոսթոնէն փոխադրուեցաւ Վենետիկ եւ Շաբաթ օր, Փետ-
րուար 23-ին առաւօտեան ժամը 11-ին, Սուրբ Ղազար մենաստանի
եկեղեցւոյ մէջ, դարձեալ կատարուեցաւ եկեղեցւոյ Կարգը, չրջապա-
տուած վանաբնակ հոգեկից հայրերով եւ իր հարազատներով որոնք
Ֆրանսայէն ժամանած էին մասնակցելու, անակնկալ ու տխուր պա-
րագաներու մէջ մահացած իրենց եղբօր եւ հօրեղբօր թաղումին: Հո-
գեհանդատեան պաշտօնն ու թաղման արարողութիւնը կատարեց
Միխիթարեան Միաբանութեան ընդհանուր Աբբահայր՝ Գերյ. Հայր
Եղիա Վրդ. Գիրլպեան: Այս յուղարկաւորութեան ներկայ էին, Վե-
նետիկ եւ չրջակայքը բնակող հայ բարեկամներ եւ նախկին աշակերտ-
ներ, ինչպէս նաեւ տեղացի, հանգուցեալին ծանօթ բարեկամներ: Ա-
րարողութեան ընթացքին, կարդացուեցան ցաւակցական տողեր, ո-
րոնք առաքուած էին եկեղեցական, ազգային, քաղաքական մարմին-
ներու, ինչպէս նաեւ մամուլի ներկայացուցիչներու, նախկին աշա-
կերտներու եւ բարեկամներու կողմէ: Հանգուցեալի զարմիկը Հ. Եղ-
իա վրդ. Դերձակեանը Ֆրանսէէն լեզուով արտայայտեց իր եւ իր
հարազատներուն կողմէ ցաւակցական խօսքեր Միխիթարեան Միա-
բանութեան, կատարելով խորհրդածութիւններ հանգուցեալի կեան-
քին եւ գործունէութեան մասին:

Հանգուցեալ Հայր Յովհաննէս Եպիսկոպոս Դերձակեանը թա-
ղուեցաւ Սուրբ Ղազարի մենաստանի գերեզմանատան մէջ, իր հոգե-
կից եւ բազմավաստակ Միխիթարեան վարդապետներուն կողքին:

Հայր Ռափայէլ Վրդ. Ամտոնեան